

مجموعه طبقه‌بندی شده

آثارهای ادبی

سال سوم انسانی

درسنامه‌ی جامع و درخت دانش

نکات کلیدی

سؤالات چهار گزینه‌ای به همراه پاسخ تشریحی جامع

جواب اول: شامل سؤال‌ها مطابق با آخرین تغییرات کتاب درسی

مؤلفان:

سیدجمال طباطبایی‌نژاد - اعظم نوری‌نیا

نظارت علمی:

مرتضی منشاری

سرشناسه	طباطبایی نژاد، سید جمال، ۱۳۳۷ -
عنوان و نام پدیدآور	مجموعه‌ی طبقه‌بندی شده‌ی آرایه‌های ادبی سال سوم انسانی، درسنامه جامع
منحصرات نشر	تهران: کانون فرهنگی آموزش، ۱۳۹۳.
منحصرات ظاهری	۱۶۸ ص
شابک	978-600-00-0281-7
وضعیت فهرست نویسی	فیبای مختصر
یادداشت	این مدرک در آدرس http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است
شناسه افزوده	نوری‌نیا، اعظم، ۱۳۵۸ -
شماره کتابشناسی ملی	۳۶۲۵۴۰۶

انتشارات کانون فرهنگی آموزش

مجموعه طبقه‌بندی شده آرایه‌های ادبی سال سوم انسانی (ویرایش سوم)

عنوان کتاب:	کاتلم قلم چی
برنامه ریزی آموزشی:	سیدجمال طباطبایی نژاد، مرتضی منشاری
مولفان:	مرتضی منشاری
نظارت علمی:	سپند آقایی
ویراستار:	تیلو فیروزی
مدیر تولید:	فاطمه ولی‌خانی
مدیر واحد مستندسازی:	بهناز آرون، سارا حبیبی
ویراستاران مستندسازی:	مهشید ابوالحسنی
صفحه آرا:	حمید محمدی
ناظر چاپ:	وریزی
قطع:	اول (۱۳۹۳)
چاپ:	چکاد چاپ
چاپخانه:	۳۰۰۰ جلد
تیراژ:	چکاد چاپ
لیتوگرافی:	۸۵۰۰ تومان
قیمت:	
شابک:	ISBN: (978-600-00-0281-7) ۹۷۸-۶۰۰-۰۰-۰۲۸۱-۷

منبع مطالعه در کانون فرهنگی آموزش

روی سخن با دانش آموزان و اولیای گرامی است. اصلی ترین خواست اولیا این است که فرزندان شان انگیزه‌ی درس خواندن داشته باشند و بی آن که دیگری آنان را مجبور کند، خودشان به طور خودکار درس بخوانند. این اصلی ترین مسئله است، اما آیا همه‌ی کسانی که مطالعه می کنند، به اندازه‌ی زحمتی که می کشند نتیجه هم می گیرند؟ جواب متأسفانه منفی است.

ما در کانون فرهنگی آموزش با برنامه ریزی آموزشی سعی می کنیم بهترین و مناسب ترین مسیر مطالعه را طراحی کنیم، آزمون های منظم دو هفته یک بار، دفتر برنامه ریزی داوطلبان، جلسات مشاوره، نامه های مشاوره ای، همگی، برای این منظور طراحی شده اند. یکی از مهم ترین عناصر در برنامه ی آموزشی، «کتاب» است. با طراحی کتاب های کمک آموزشی کانون، به داوطلبان مسیر مطالعه را معرفی می کنیم که با پیمودن آن، خوانندگان به تدریج از مرحله ای به مرحله ای دیگر گام می گذارند.

در گذشته بسیاری از داوطلبان نمی توانستند بخشی از توصیه های آموزشی ما را اجرا کنند. به عنوان مثال، به داوطلبان می گفتیم پس از حل تمرین های کتاب، مسائل امتحانی مربوط به همان فصل را حل کنند، ولی آن ها نمی توانستند این کار را انجام دهند، زیرا سؤال های امتحانی را در اختیار نداشتند. به داوطلبان کنکور توصیه می کردیم که یکی دو ماه قبل از کنکور به تمرین سؤال های چهار گزینه ای مجموعه کنکورهای سال های قبل بپردازند، ولی آن ها این مجموعه ها را در اختیار نداشتند و به دشواری می توانستند به طور پراکنده برخی از این مجموعه ها را بیابند. به هر حال در طی چند سال گذشته کوشیدیم تا منابع آموزشی لازم را متناسب با توصیه های آموزشی آماده کنیم و این شاید برای اولین بار باشد که ابتدا طراحی یک مجموعه ی کامل و جامع از کتاب ها انجام می شود و سپس بر آن اساس، کتاب ها تألیف می گردند. در این جا به معرفی مراحل پنج گانه مطالعه می پردازیم:

مرحله ای ادراک ← کتاب های سبز

الف) مطالعه ای کامل کتاب های درسی برای آموزش اصلی ترین و ضروری ترین مفاهیم

ب) حل تمرین های کتاب های درسی

ج) مطالعه ای جزوات و کتاب های کمک آموزشی که به تشریح نکات مبهم کتاب ها و معرفی نکته ها و روش های هر درس می پردازند، در این قسمت ما کتاب های سبز را منتشر کرده ایم.

در مجموعه کتاب های سبز، شما ممکن است در یک درس، چند کتاب مختلف را مشاهده نمایید، این موضوع تصادفی نیست. در واقع این امکان را برای مؤلفین مختلف فراهم نموده ایم تا کتاب های آموزشی خود را به داوطلبان عرضه کنند و داوطلبان، برای مثال از بین دو یا سه کتاب آموزشی فیزیک یکی را که برای خودشان مناسب تر تشخیص می دهند، انتخاب کنند، انتخاب یک نفر در میان چند نفر مؤلف و استاد صاحب نظر و صاحب سبک، کاری دشوار و غیر ضروری است. در میان کتاب های سبز به دنبال بهترین نباشید، به این فکر کنید که سلیقه ی آموزشی شما با کدام مؤلف سازگارتر است.

در میان کتاب های سبز، کتاب هایی به عنوان «نکته ها و روش ها» منتشر شده اند. سبک کار در این مجموعه کتاب ها به این ترتیب است که پس از طرح هر مطلب کوتاه آموزشی و هر نکته یا هر روش درسی، مثالی از میان سؤال های کنکور یا تألیفی که به آن موضوع ارتباط داشته اند ذکر شده است. به این ترتیب داوطلب مطمئن است که تمام نکاتی که مطالعه می کند برای هدف آموزشی او که کنکور است کاربرد دارد. ضمن این که تمام مطالب مربوط به یک موضوع در یک یا دو صفحه ارائه شده که به جهت گیری ذهنی مخاطب کمک زیادی می کند.

مرحله‌ی دوم: تثبیت ← کتاب‌های شروع آسان - دوسالانه

دومین مرحله‌ی مطالعه در کانون، مرحله‌ی تثبیت، یعنی تمرین و حل مسائل تشریحی است. بهتر است ابتدا با کتاب درسی شروع کنید. بهترین منبع برای این کار، مسائل امتحانی سال‌های گذشته (کتاب‌های دوسالانه) است.

در کتاب‌های شروع آسان، تمرین‌های کتاب درسی با تغییر عدد حل شده‌اند. هدف این است که دانش‌آموزان گام اول را درست و مطمئن بردارند و پس از آن که مشابه هر تمرین کتاب را حل کردند، بتوانند تمرین کتاب را حل کنند.

مرحله‌ی سوم: تسلط ← کتاب‌های آبی و کتاب‌های بنفش

در این مرحله داوطلبان به تمرین سؤال‌های کنکور در همان فصلی که مطالعه کرده‌اند، می‌پردازند. در کتاب‌های آبی سؤال‌های کنکور سال‌های گذشته‌ی آزمون سراسری و دانشگاه آزاد اسلامی به ترتیب فصول طبقه‌بندی شده‌اند. با تمرین این سؤال‌ها، داوطلب از میزان و سطح آموخته‌های خود آگاهی می‌یابد و بر موضوع درسی به تدریج تسلط می‌یابد. یکی از هدف‌های ما در طراحی مسیر مطالعاتی داوطلبان این است که آن‌ها متوجه شوند در چه عمق و حدی باید مطالب را بیاموزند و این را بدانند که مسئولان نظام آموزشی از آنان چه می‌خواهند. خوب است داوطلب خود تشخیص دهد که مطالعه‌ی چه مطالبی برای او ضروری است و اگر به هدف آموزشی دست یافت خود از آن آگاه شود و در ابهام و نگرانی دائمی به سر نبرد.

در کتاب‌های بنفش مدرسین مراکز استعدادهای درخشان سؤالاتی را برای فصول مختلف تدوین نموده‌اند. تمرین این کتاب‌ها را پس از کتاب‌های آبی توصیه می‌کنیم. مخاطبان این کتاب‌ها، داوطلبانی هستند که از سطح آموزشی متوسط به بالا برخوردار می‌باشند.

مرحله‌ی چهارم: ارزیابی ← آزمون‌های منظم

داوطلبان کانون از طریق شرکت در آزمون‌های برنامه‌ریزی شده، آموخته‌های خود را ارزیابی می‌کنند. کارنامه‌ی کشوری آزمون‌ها در همان روز ارائه می‌شود. ارزیابی مستمر و مداوم، دانش‌آموزان را همواره در مسیر صحیح نگه می‌دارد و روش‌های اشتباه و سرعت و شتاب نامناسب را تصحیح می‌کند.

مرحله‌ی پنجم: جمع‌بندی ← کتاب‌های مرور

در پایان دوره، داوطلبان می‌خواهند آموخته‌های خود را جمع‌بندی کنند. یکی از مشکلات امتحانات مختلف و به ویژه کنکور در این است که برخی از دانش‌آموزان مباحث جداگانه را خوب فرا می‌گیرند، ولی وقتی می‌خواهند در یک آزمون کامل و مجموعه‌ای شرکت کنند، با مشکل مواجه می‌شوند. بنابراین ما توصیه می‌کنیم پس از پایان مطالعه‌ی تک‌تک فصل‌ها، داوطلبان به تمرین سؤال‌های مجموعه‌ای بپردازند و از این طریق به جمع‌بندی مطالبی که قبلاً آموخته‌اند بپردازند.

ما با تکمیل مراحل پنج‌گانه‌ی مطالعه و تألیف کتاب‌های مربوط به آن، امیدواریم دانش‌آموزان و داوطلبان بتوانند در مسیری هموار و صحیح به طور تدریجی آموزش ببینند، تمرین کنند و از آموخته‌های خود مطمئن شوند و گام در مراحل بالاتر بنهند.

از شما خواننده‌ی گرامی نیز صمیمانه تقاضا می‌کنیم اگر پیرامون منطق آموزشی که در طراحی این کتاب‌ها رعایت شده است پیشنهاد، نقد و نظری دارید ما را از نظرات خود محروم ننمایید. به ویژه از صاحب‌نظران گرامی، دبیران، استادان، مؤلفان و برنامه‌ریزان آموزشی خواهش می‌کنیم ما را از کمک‌های فکری خود بی‌نیصیب نگذارند.

«به نام آن که هستی نام از او یافت»

آری آری زندگی زیباست / زندگی آتشگهی دیرنده پابرجاست / گر بیفروزش رقص شعله‌اش تا هر

کران بیداست / ورنه خاموش است و خاموشی گناه ماست (سیاوش کسرائی)

بی‌تردید دانش‌آموزانی در قراحت معنایی و درک عمیق شعر و ادبیات موفق‌اند که در آرایه‌های ادبی

به‌ویژه بخش بیان و آرایه‌های معنوی تسلط بیش‌تری داشته باشند. بنابراین آرایه‌های ادبی از جمله

کتاب‌هایی است که از یک سو، ما را در فهم درست آرایه‌های ادبی یاری می‌کند و از سوی دیگر

درک مفاهیم ادبیات را برای ما آسان می‌سازد. در کتاب حاضر کوشش بر آن بوده است که هر

آرایه‌ی ادبی به‌صورت کوتاه و ساده تعریف گردد و سپس مثال‌هایی به نثر ارائه شود که فهم آرایه

را آسان‌تر گرداند. سپس با ارائه‌ی مثال‌های شعری، سعی شده، مباحث در ذهن خواننده نهادینه

گردد.

به‌گونه‌ای که دانش‌آموزان بدون داشتن معلم در دور افتاده‌ترین نقاط کشور بتوانند از آن بهره‌مند

شوند.

امیدوارم همکاران گرامی و دانش‌آموزان عزیز با بیان دیدگاه‌های استوار خود ما را در بهبود کیفی و

رفع کاستی‌های کتاب یاری دهند.

سؤال پاسخ

بخش اول: مقدمات

- درس اول: آشنایی با چند اصطلاح ۱۰ ۱۰۴
درس دوم: وزن، اصلی‌ترین عامل موسیقی شعر ۱۴ ۱۰۶

بخش دوم: قالب‌های شعر فارسی

- درس سوم: قصیده، غزل ۱۸ ۱۱۱
درس چهارم: قطعه، ترجیع‌بند، ترکیب‌بند ۲۳ ۱۱۳
درس پنجم: مسمط، مثنوی ۲۷ ۱۱۵
درس ششم: رباعی، دوبیتی، چهاربازه ۳۰ ۱۱۷
درس هفتم: مسرود، شعر نمایشی ۳۳ ۱۱۹

بخش سوم: بیان

- درس هشتم: تشبیه ۳۷ ۱۲۰
درس نهم: تشبیه بلیغ ۴۰ ۱۲۲
درس دهم: استعاره‌ی مصرحه (اشکار) ۴۴ ۱۲۵
درس یازدهم: استعاره‌ی مکنیه، شخصیت‌بخش ۴۷ ۱۲۷
درس دوازدهم: حقیقت و مجاز ۵۱ ۱۲۹
درس سیزدهم: علاقه‌های مجاز ۵۴ ۱۳۱
درس چهاردهم: کنایه ۵۸ ۱۳۳

بخش چهارم (قسمت اول): بدیع لفظی

- درس پانزدهم: موسیقی درونی و معنوی شعر، واج‌آوری، تکرار ۶۲ ۱۳۵
درس شانزدهم: سجع، انواع سجع ۶۴ ۱۳۷
درس هفدهم: موازنه و ترصیع، جناس ۶۷ ۱۴۰
درس هجدهم: جناس نام، جناس ناقص (حرکتی، اختلافی، افزایشی) ۷۰ ۱۴۲
درس نوزدهم: اشتقاق ۷۳ ۱۴۵

بخش چهارم (قسمت دوم): بدیع معنوی

- درس بیستم: مراعات نظیر، تلمیح ۷۶ ۱۴۶
درس بیست و یکم: تضمین، تضاد ۸ ۱۴۹
درس بیست و دوم: ناقص، حسن آمیزی ۸۴ ۱۵۱
درس بیست و سوم: ایهام، ایهام تناسب ۸۹ ۱۵۵
درس بیست و چهارم: لفظ و نشر، اغراق ۹۳ ۱۵۹
درس بیست و پنجم: حسن تعلیل ۹۸ ۱۶۴